

Резюме
на трудовете на ас.д-р Виржиния Живкова Иванова, представени
в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” във ВСУ
„Черноризец Храбър”
по направление 3.8 Икономика (Световно стопанство и МИО
(Международен финансов мениджмънт и бизнес)

За участието в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент”, д-р Виржиния Живкова Иванова представя следните научни трудове и публикации, извън тези, за придобиване на образователна и научна степен „доктор”:

1. Монография - Иванова, В., *Сливанията и поглъщанията в международния бизнес*, В., 2012. ISBN 978-954-715-520-6

Основната цел на монографията е да представи същностната характеристика на сливанията и поглъщанията в международния бизнес като се обърне внимание на:

- отделните исторически вълни на сливанията и поглъщанията;
- различните класификации на сливанията и поглъщанията в бизнеса;
- основните фактори, стимулиращи развитието на международните сливания и поглъщания;
- различните мотиви, които подтикват собственици и мениджъри на организации да разширяват своят бизнес на национално и международно ниво, чрез сливания и поглъщания;
- различните ефекти, които се получават от извършването на сливания и поглъщания както за цялата организация, предприемаща извършването на такива сделки, така и за отделните собственици, мениджъри, персонал, клиенти и др.;
- по-задълбочено внимание е обърнато на технологията и етапите през, които преминава извършването на дадено сливане или поглъщане;
- изведени са основните защитни мерки на организациите, използвани срещу опити за враждебни сливания и поглъщания;
- отделните опорни точки на анализ в монографията са подсилени и с примери за сливания и поглъщания, извършвани през различни периоди в международния бизнес;
- представени са примери за сливания и поглъщания в различни браншове от българската и международна практика.

Практическата значимост на монографията се състои в това, че анализираната теория и технология на сливанията и поглъщанията, могат да бъдат използвани:

➤ от фирмените и банковите собственици, мениджъри и консултанти при организацията, оценката на ефективността и целесъобразността, извършването и приложението, ползите и рисковете от прилагането на различните сливания и поглъщания за разширяване на бизнеса както на местно ниво, така и в международен план;

➤ в учебния процес на висшите учебни заведения при изучаване на курсове като „Международни икономически отношения”, „Международен финансов мениджмънт”, „Сливания и поглъщания в международния бизнес”;

➤ от студентите при разработването на своите дипломни работи, магистърски тези и докторски дисертации в сферата на международните сливания и поглъщания, като теория, технология и практика.

2. Учебно ръководство - Иванова, В., *Учебно ръководство по международен финансов мениджмънт*, В., 2012. ISBN 978-954-715-521-3

Целта на Учебното ръководство по „Международен финансов мениджмънт” е да подготви и улесни студентите при възприемането на учебния материал по дисциплината „Международен финансов мениджмънт”. В ръководството последователно се разглеждат най-важните теми, присъстващи в изпита на студентите по дисциплината и съдържа тезиси, казуси (задачи), и отворени въпроси, като:

- Офшорен бизнес - същност, регулиране, практики;
- Регулиране на печалбата в бизнеса на фирмите и банките;
- Капиталов механизъм в практиката на фирмите и банките;
- Стратегически финансов микс за капиталово осигуряване на мащабни, бизнес проекти;
- Предприемачески и рискови капитали в бизнеса. Стратегически финансов микс за капиталово осигуряване на предприемачески бизнес проект;
- Управление на фирмените продажби чрез печалбата (продажбен фирмен мениджмънт);
- Пазарна схема на фирмената печалба;
- Сливания и поглъщания в бизнеса и др.

3. Студия - Иванова, В., *Еволюция на процеса на банкови сливания и поглъщания*, // Годишник на ВСУ, Том № 16, В., 2010. ISSN 1310-800 X

Процесът на сливания и поглъщания (С&П), като цяло и в частност в банковата сфера, е динамичен и непрекъснато променящ се във времето. Тази динамика е съпроводена с ръстове и спадове на С&П в отделните странови региони, както и през отделните времеви периоди.

С цел да бъде направена съпоставимостта на изследвания процес в отделни държави (САЩ, Япония, страни от Европа) са използвани и разграничени следните етапи на процеса на банкови сливания и поглъщания:

монополизация на банковия бизнес чрез концентрация и централизация на банковия капитал, интернационализация и глобализация на банковата дейност.

Изводите, до които се стига са, че през последните две десетилетия на ХХ век в банковия сектор на развитите страни настъпват редица промени, които налагат формирането на засилена конкуренция в банковия сектор, мащабно предлагане на финансови услуги и продукти, нови маркетингови позиции в банковото дело, нов подход на банките към клиента и др. Началото на ХХІ век е белязан с нарастващ интерес на крупните транснационални банки и корпорации към страните от Централна и източна Европа (в това число и България), което говори за ускоряване на глобалните процеси във финансово-кредитната дейност на тези държави, които са привлекателни за големите международни банки.

4. Статия - Югоизточна Европа – новият хоризонт пред чуждестранните инвеститори. Българските реалности, //Научен алманах на ВСУ, №12, В., 2005 (с.109-116). ISSN 1311-9222

Югоизточна Европа - новият хоризонт пред чуждестранните инвеститори. Югоизточна Европа и България като част от нея доказват през годините, че могат да бъдат печеливша стратегия за чуждестранните инвеститори. Изведени са показатели, конкурентни предимства и стимулите на страните от този регион, които привличат чуждестранните инвеститори да инвестират капитали. Представени мащабни инвестиции в региона по браншове. Направен е анализ на инвестиционната привлекателност в България, наличието на преки чуждестранни инвестиции в отделните браншове, както и примери за водещи чуждестранни инвеститори.

5. Статия - Иванова, В., Сливанията и поглъщанията като способ за обединяване на компании в национален и международен план, //Научен алманах на ВСУ, №13, В., 2006. (с.157-166). ISSN 1311-9222

В условията на глобализация на световната икономика сливанията и поглъщанията се превръщат в определящи за стратегическия ръст на много крупни корпорации. Като правило, те съпровождат процесите на консолидация на капитала и реструктурирането на отделни отрасли и икономиката като цяло. Изведени са различни класификации на сливанията и поглъщанията в международния бизнес, като са подкрепени и с примери за фирмени обединения, които през годините се превръщат в едни от най-мощните корпорации в света.

6. Статия - Иванова, В., Основни защитни мерки срещу „враждебни” сливания и поглъщания, //Научен алманах на ВСУ, № 15 В., 2007. (с. 161-166). ISSN 1311-9222

Международната практика показва, че голяма част от сделките на сливания и поглъщания се извършват по взаимно съгласие на висшето

ръководство и мениджмънта на обединяващите се организации. Честа е практиката на опити за враждебни сливания и поглъщания, при които ръководния състав на организацията-мишена не е съгласен с формиращата се сделка. В такива случаи се прилагат подходящи и утвърдени в бизнес практиката защитни мерки с цел намаляване на риска от подобен род сделки. Появата и развитието на такъв вид „враждебни” сделки се дължи на редица фактори като – непрекъснато увеличаващата се конкуренция между компаниите; желанието за пазарна мощ на организацията; покриването на различни пазарни региони с цел монополизиране на браншове и много други. Изведени и анализирани са основните видове защитни мерки срещу нежелано сливане или поглъщане, които най-общо се разделят в две групи: 1) защитни мерки, които могат да се прилагат до публичното обявяване на организацията за сливане или поглъщане, т.е. превантивни защитни мерки (pre-offer-defenses) и 2) защитни мерки, които се прилагат след обявяването на организацията за сливане или поглъщане, т.е. след като предложението за изкупуване на акциите вече е направено (post-offer-defenses).

7. Статия - Иванова, В., *Интернационализация на банковата дейност и създаването на банкови конгломерати*, //Научен алманах на ВСУ, № 6 В., 2009. (с. 87-104). ISSN 1311-9222

Интернационализацията и глобализацията са процеси, обхващащи всички сфери на бизнес. Те са силно изразени в банковата дейност, чрез развитието на финансовата глобализация. Тези процеси променят имиджа на баните, стимулират тяхното окрупняване и създаването на мощни институции под формата на транснационални и мултинационални банки, банково-холдингови конгломерати, консорциуми и банкови клубове. Направен е анализ на характеристиките, причините за създаването за тяхното създаване, предимствата и недостатъците на тяхната дейност, както и примери от международната практика за този вид финансови институции. Тези банки са концентрирани в големите финансови и промишлени центрове като САЩ, Япония, Западна Европа и може да се каже, че играят силна роля в международната конкуренция, пазарната и икономическа политика, концентрацията на капитали, извършаването на международни консолидации, обединения, приватизация и други преструктурирания на отделните финансови организации.

8. Иванова, В., *Мотивацията като неразделна част от сливанията и поглъщанията*, // Известия на Съюза на учените-Варна, № 1/2011. ISSN 1310-6376

Същата статия е публикувана и на английски език - Иванова, В., *Motivation as an integral part of mergers and acquisitions* // Електронно списание-ВСУ, Варна, 2012. ISSN 1313-7514

Сливанията и поглъщанията са често предпочитан подход на компаниите за излизане и трайно настаняване на чужд пазар. Те се използват за външен и вътрешен стратегически растеж на организациите поради различни мотиви. Изведени и анализирани са различни групи мотиви, които подтикват собственици и мениджъри на компании да предприемат сливания и поглъщания в национален и международен план. Констатирано е, че отделните групи мотиви са взаимосвързани и в много случай се допълват при желанието за осъществяване на сливане или поглъщане от компаниите. Във всяка група мотиви - операционни, финансови, инвестиционни и стратегически са представени, и характеризирани техните подгрупи мотиви (икономии от мащаба, икономии от данъчни плащания, икономии от извършена хоризонтална и вертикална интеграция и др.). Направена е съпоставка между „синергичната теория”, „теорията за агентските разходи” и „теорията на самоувереността”, които обясняват различни мотиви за сливания и поглъщания. Чрез тази съпоставка се стига до извода, че при „синергичната теория” мотиви за сливания и поглъщания са в полза на повишаване изгодите на организацията като цяло, докато при другите две теории на преден план излизат, повишаване благосъстоянието на мениджърите и рисковете съпроводени със субективната оценка, която дават мениджърите за бъдещия доход след сливане или поглъщане.

9. **Статия - Иванова, В.,** *Връзката - регулирането на финансовите пазари и световната финансова криза,* //Научен алманах на ВСУ, № 9 В., 2012. **ISSN 1311-9222**

Връзката - регулиране на финансовите пазари и световната финансова криза. Направен е последователен анализ на прилаганите строги финансови регулации в световен мащаб (като, законът „Glass-Steagall” от 1934 г.), последващата либерализация, модернизация и дерегулация на финансовите пазари (като “Gramm–Leach–Bliley Act”, познат още като „Закон за модернизация на финансовите услуги” от 1999 г., “Commodity Futures Modernization Act 2000”, познат още като „Закон за модернизирание на стоковите фючърси”) и връзката им със световната финансова криза. Изведени са предимствата и недостатъците от прилагането на тези закони за финансовата система и нейното регулиране. Направен анализ на търговията с дериватни инструменти, която силно се разраства в периода 2001 г. - 2008 г. и връзката им със световната финансова криза. Посочени са и някои от причините за възникването на световната финансова криза като - агресивно ипотечно кредитиране; моделът на секюритизация използван при ипотечното кредитиране, който позволява на всички участници в системата да прехвърлят риска на следващия; създаването на задбалансови дружества със специална цел от банките да участват във високорискови спекулативни инвестиции и сделки; използването на рейтингови агенции при определянето на капиталовите нива на адекватност, които в период на криза се оказват не винаги адекватни и точни; неправилно оценяване на риска при закупуване

10. Доклад - Иванова, В., *Банковата система в България като член на Европейския съюз – развитие и предизвикателства*, // „България в Европейския съюз: 2008” – конференция на ВСУ „Ч.Храбър”, Варна, 13-14 юни 2008. (с.193-198). ISBN 978-954-715-392-9
11. Доклад - Иванова, В., *Влияние на световната финансова криза върху банковите сливания и поглъщания в САЩ*, доклад от Първа международна научно-практическа конференция „Икономика и мениджмънт 2010” , Технически университет, Варна, 16-18.09.2010. (с.401-406). ISSN 1314-197X

Участията в национални и международни конференции представят тези от научно-изследователската работа, като в редица случаи се разпростират и в други области на икономиката, мениджмънта, международния бизнес и маркетинг. Това са въпроси на международната интеграция и глобализация на фирмената и банкова дейност; банковата консолидация в България - развитие, предимства и недостатъци; световната финансова криза и влиянието и върху националните и търговски банки; теорията и практиката на международните сливания и поглъщания като форма за обединяване и разрастване на бизнес в национален и международен аспект; същността, характеристиката, предимствата и недостатъците на транснационалните корпорации и банки; мотивацията и ефектите от прилагането на сливания и поглъщания в бизнеса; мотивите за инвестиране на чуждестранни капитали в България и Югоизточна Европа и други.